

1. KAPITOLA: LIDÉ A JÁ

MOJE CÍLE NA ZÁŘÍ

ÚKOLY

	Popíšu podle plánu cestu do školy.	str. 9/2B
	Zapojím se do vytvoření pravidel hry PAVUČINA a postup vysvětlím svými slovy.	str. 10/1
	Porozumím básni a vyberu správná vyjádření. Utvořím několik vět o tom, co dělaly děti o prázdninách.	str. 6/1
	Napišu slovníkovou definici slova PRÁZDNINY.	str. 6/2C
	Napišu několik vět o svých cílech ve 4. ročníku.	str. 5/2
	Napišu informace o naší škole včetně adresy.	str. 8/2B
	Napišu souhlásky měkké a tvrdé (SM, ST). Vypíšu k nim slova z textu tak, aby po SM následovala <i>i/í</i> a po ST <i>y/ý</i> .	str. 7/2A
	Odůvodním a napíšu správně slova patřící k VS po Z.	str. 8/1
	Vyhledám, odůvodním a napíšu správně VS po B.	str. 9/3
	Rozliším a vysvětlím větu jednoduchou a souvětí. Vypíšu spojky.	str. 6/2
	Poznám podstatná jména, přídavná jména a slovesa a vyhledám je v textu, případně přidám vlastní slova.	str. 12/1A
	Zvládnou opakování za září.	str. 13–14

1. Prostuduj si hřebenovku vytvořenou na chodníku před Pepovou školou. Vytvoř vlastní hřebenovku na téma PRÁZDNINY.

P
R
Á
Z
D
N
I
N
Y

---

1. Prostudujte ve dvojici popsanou aktivitu a vytvořte jednoduchý postup vyjádřený v několika bodech doplněných obrázky. Postup řekněte svými slovy.

Paní učitelka Rychlá si pro čtvrtáky připravila překvapení s provázkem: „Abychom společně zažili pocit jedinečnosti a jistotu, že patříme do této třídy, abyste se o sobě něco dověděli a naučili se naslouchat, vytvoříme **pavučinu**. Posadte se do velkého kruhu. Máte minutu na přemýšlení a pak postupně každý řekne vlastní jméno a něco pěkného o sobě (svoji nejlepší vlastnost), případně co rád dělá. Já začnu. Jmenuji se Yvona a velmi ráda čtu, jsem dobrá čtenářka.“ Paní učitelka má v ruce klubko provázku. Když dokončí svoji větu, přidrží konec provázku a klubíčko hodí někomu v kruhu. Ten přidrží provázek v tom místě, ve kterém se k němu dostal, představí se, řekne něco hezkého o sobě a pošle provázek dál. Aktivita pokračuje, dokud se všichni nevystřídají a nevytvoří obraz pavoučí sítě neboli pavučinu.

Potom začneme síť odvíjet. Kdo byl poslední, hodí klubko tomu, od koho provázek dostal. Přitom zopakuje svoji výpověď i to, co o sobě řekl předposlední žák. Například poslední byl Pepa a předposlední Dorka. Pepa: „Jmenuji se Pepa, jsem dobrý hokejista. Házím klubko Dorce, která ráda hraje šipky a šplhá na laně.“ Pokračuje Dorka a další žáci, dokud se celá síť nerozmotá.

A) Aktivitu vyzkoušejte a vyhodnoťte, jak jste se cítili, co vás překvapilo, jestli bylo příjemnější se pochválit, nebo poslouchat, co o sobě říkají druzí, a proč.

2. Dopiš přídavná jména označující vlastnosti lidí. Vysvětli pojmy v tajenkách.

1. Často se uráží.

				R		Ž		I		Á
--	--	--	--	---	--	---	--	---	--	---

2. O všechno se zajímá.

Z		Í	D			Ý
---	--	---	---	--	--	---

3. Nikdy nedivočí.

	K	L		D		
--	---	---	--	---	--	--

4. Nevyhledává společnost.

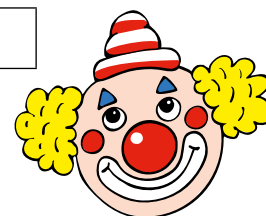
	S	A			T		Ř		K	
--	---	---	--	--	---	--	---	--	---	--

5. Chvilku neposedí.

	E			S	E		
--	---	--	--	---	---	--	--

6. Stále dělá legraci.

L		G		A		N	
---	--	---	--	---	--	---	--

1. Nikdy není smutná.

		E		E		
--	--	---	--	---	--	--

2. Umí ledacos opravit, vyrobit.

Z	R			N	
---	---	--	--	---	--

3. Vždycky dodrží, co slíbí.

	S	P			E		L		V	Á
--	---	---	--	--	---	--	---	--	---	---

4. Má mnoho kamarádů.

	A		A			D	S		
--	---	--	---	--	--	---	---	--	--

1. Po přečtení textu vysvětli, co je/není příroda, a uveď příklady.
Podtrhni v textu podmínku, která je pro tvoje vysvětlení nejdůležitější.

Příroda je vše kolem nás, co nevytvořil člověk. Skládá se ze všech přírodnin. Dělíme ji na živou přírodu a neživou přírodu.

Do živé přírody patří živočichové a také člověk, rostliny, houby, bakterie.

Neživá příroda zahrnuje vodu, vzduch, horniny, půdu.

Neživá a živá příroda spolu úzce souvisí a jsou vzájemně propojeny. Zástupci živé přírody se neobejdou bez vody, vzduchu, slunce (světla a tepla) a půdy.

A) Společně vytvořte ALFABOX přírodnin (slovní, obrázkový nebo z přírodnin).

B) Napiš, jak člověk může přírodě pomáhat a čím jí naopak škodí.

C) Vytvořte PLAKÁT vyjmenovaných slov (VS) k tématu **příroda** dle návodu:

1. Společně vyhledejte na kartě vyjm. slov všechna VS patřící k tématu příroda.
2. Vybraná VS si rozdělte tak, aby každý žák pracoval alespoň s 1 slovem.
3. Nakresli ke svému VS obrázek, napiš zajímavost nebo slovo užij ve větě.
4. Nakonec ze všech prací žáků společně vytvořte plakát VS A PŘÍRODA.

2. Prohlédni si obrázky a řekni, co se asi přihodilo.

1. Anička si hrála venku a všimla si hromádky listů, která se hýbala.

A) Vymysli citoslovce, která by se k situacím hodila.

B) Ve dvojicích předved'te rozhovory Aničky a ježka. Navažte na modré repliky.

C) Opíš souvětí 1 patřící k prvnímu obrázku. Pokračuj ve vyprávění tak, že vymyslíš a napíšeš věty k dalším obrázkům.

1. Dopiš na linky správné tvary slova ježek.
Zjisti, na kterých řádcích jsou stejné tvary.

Emanuel Frynta: JEŽEK

1. Z ničeho nic nám zmizel (KDO, CO?) _____,
čert ví, kam on to mohl běžet.
To znamená, že Anežka
2. a já jsme tedy bez (KOHO, ČEHO?) _____.
Útěk byl zřejmě bleskový,
3. já mu jich nandám, (KOMU, ČEMU?) _____.
Zmizí a člověk zamešká
4. kdeco, a čeká na (KOHO, CO?) _____.
5. No ty jich ale schytáš, (VOLÁME!) _____!
Mělo by se jít pro Anežku –
6. ta ovšem o tom (KOM, ČEM?) _____,
už asi taky těžko ví.
Myslím, že počínaje dneškem
už se s ním neshledáme, s (KÝM, ČÍM?) _____.

2. Odůvodni
a dopiš ž/š.

Ane__ka
ve__ka
roho__ka
leno__ka
tu__ka
kolobě__ka
zálo__ka
divo__ka
škrabo__ka
pu__ka
trojno__ka
pono__ka
stono__ka
A) Užij slova
ve verších.

PÁD PODSTATNÝCH JMEN

V češtině mění podstatná jména svůj tvar podle toho, jak je použijeme ve větě. Říkáme, že je **skloňujeme**. Podstatná jména vyjadřují svými tvary různé **pády**. Čeština má celkem **7 pádů**. Správný pád podstatného jména určíme pomocí **pádových otázek**. Ptáme se celou otázkou. Někdy nám pomůže **předložka**.

1. pád: **Kdo, co?** veverka, oříšek
2. pád: (bez) **Koho, čeho?** (bez) veverky, (bez) oříšku
3. pád: (ke) **Komu, čemu?** (k) veverce, (k) oříšku
4. pád: (vidím) **Koho, co?** (vidím) veverku, oříšek
5. pád: **Oslovujeme, voláme.** Veverko! Oříšku!
6. pád: (o) **Kom, čem?** (o) veverce, (o) oříšku
7. pád: (s) **Kým, čím?** (s) veverkou, (s) oříškem

A) Označ v pádových
otázkách **předložky**.

B) Užij slova **veverka, oříšek** ve větách
a urči pád.

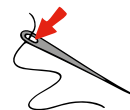

C) Vytvoř si karty
s pádovými
otázkami.

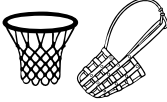

SLOVO VÍCEVÝZNAMOVÉ

Je to slovo, které má **více významů** (*ucho*).

1. Vysvětli, proč jsou věty legrační. Věty opiš a nakresli do nich správné obrázky.

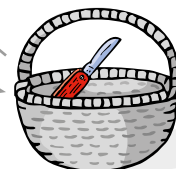
Děti popadly a vyrazily do lesa na . Tam bylo ale veselo!
 V   stromů se chechtaly veverky, když viděly, že si houby nasadily
 a na nazuly střevice. Vzduchem poletovaly
 javoru. Děti v mechu sbíraly zlatavé . Jakmile se za pařezem
 objevila , děti začaly pištět a rychle utíkaly domů.

2. Označ ve větách předložky s, z. Vysvětli jejich pravopis a společně říkejte podobné věty s danými předložkami. Věty запиšte na tabuli.

Děti vyrazily na houby s košíkem. Z košíku vykukoval nožík.
 Za dvě hodiny se děti vrátily z hub. Přišly domů s houbami.
 Táta připravil z hub řízky a jeden plech s nakrájenými houbami usušil.

z

s

3. Napiš na linky pádové otázky a urči pád slov označených v písni tučně.

Když jsem šel z **hub**,

ztratil jsem **zub**,

našla ho **Johana**

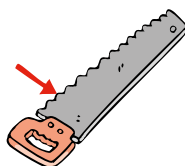
s dlouhýma **nohama**.

Já na ni dup,

dej sem ten **zub**,

nebo ti vytrhnu

z **palice** chlup.

Když jsem šel z koho, z čeho, 2. p.,

ztratil jsem _____,

našla ho _____,

s dlouhýma _____.

Já na ni dup,

dej sem ten _____,

nebo ti vytrhnu

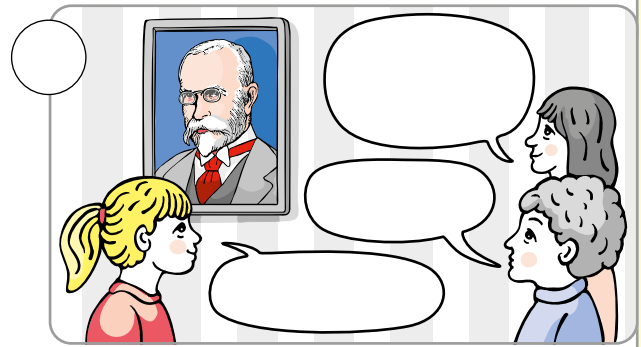
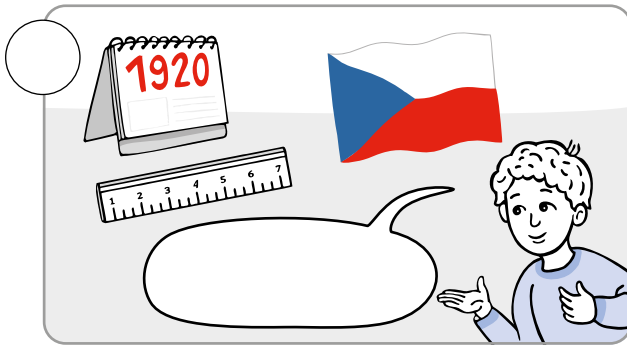
z _____ chlup.

A) Vyber mezi obrázky ty, které patří do básničky. Ke zbylým obrázkům napiš věty.

B) Společně předved'te k písničce scénku s rozhovory a písničku zazpívejte.

C) Napiš jako vypravování se zápletkou a názvem *Pomoc, hledá se zub!*

1. Společně si prohlédněte obrázky k výročí vzniku našeho státu. Popište, co asi obrázky znázorňují, a očíslete je podle časové posloupnosti.

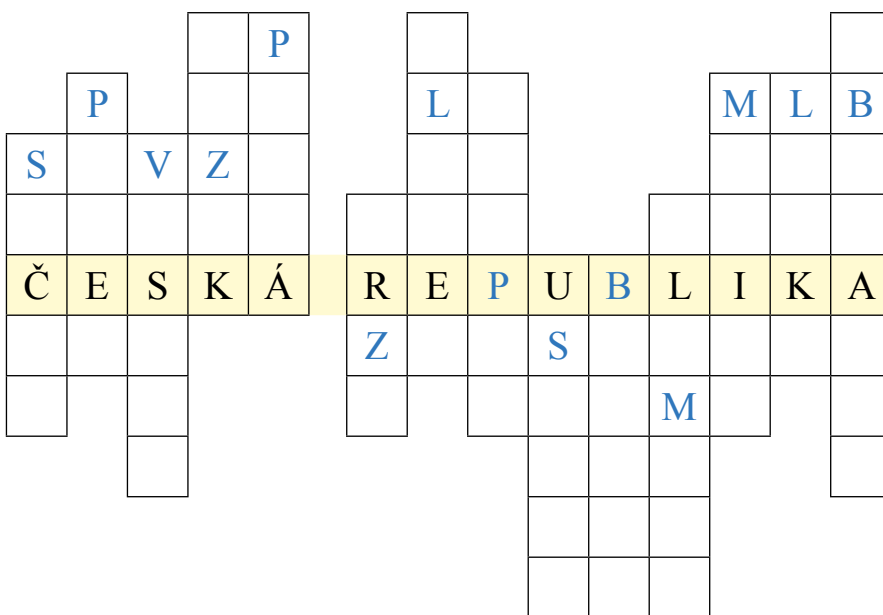
A) Vymysli repliky do bublin.

B) Pomocí metody RYBÍ KOST utvoř k obrázkům otázky a napiš k nim odpovědi získané z více zdrojů.

C) Napiš k výročí státu aktualitu do novin (kdy, kde, kdo, co). Přidej výstižný titulek.

D) Vypravuj jednu minutu o událostech znázorněných na obrázcích.

2. Dopiš do hřebenovky vyjmenovaná slova. Piš je shora dolů. Modrá písmena napovídají, ze které řady máš vyjmenované slovo vybrat.

A) Přepiš do sešitu věty a dopiš správné tvary i pády slova **republika**:

Učíme se o České ...
 Naše ... leží v Evropě.
 Hlavním městem České ... je Praha.
 V naší ... žije přes 10 milionů obyvatel.
 Milá ..., přeji ti mír.

B) Vyber z křížovky VS, která mají spojitost s tajenkou, a užij je ve větách.

C) Napiš přání naší zemi k narozeninám. Promysli, co bys Česku popřál a proč.

1. Přečti českou státní hymnu a napiš, co chtěl autor písní vyjádřit. K podtrženým básnickým výrazům řekni srozumitelnější slova a dopiš je do obrázku.

Josef Kajetán Tyl: Kde domov můj

Kde domov můj,
kde domov můj?
Voda hučí po lučinách,
bory šumí po skalinách,
v sadě skví se jara květ,
zemský ráj to na pohled!
A to je ta krásná země,
země česká, domov můj,
země česká, domov můj!

A) Přednes českou hymnu zpaměti.

B) Společně se naučte českou hymnu zpívat. Vytvořte plakát na téma **JAK SE CHOVÁME U HYMNY.**

2. Přečti text spisovatele Františka Kožíka a srovnej ho se svým vysvětlením ve cvičení 1, co chtěl písní **Kde domov můj** J. K. Tyl vyjádřit.

Josef Kajetán Tyl zvolil pro píseň **Kde domov můj** jednoduchá slova. Byla to zpověď lásky ke své vlasti. Věděl, že je to prostá píseň, která patří k lidové slavnosti, ale přál si, aby vyjádřila, co on sám ke své zemi cítil.

A) Podtrhni v posledním souvětí slovesa a zakroužkuj spojovací výrazy. Vyber větný vzorec, který k poslednímu souvětí patří (V1, V2... označuje věty v souvětí):

- V1, že V2, která V3 a V4, aby V5, co V6.
V1, že V2, která V3, ale V4, aby V5 nebo V6.
V1, že V2, která V3, ale V4, aby V5, co V6.

VĚTNÝ VZOREC

jednoduše znázorňuje věty a spojovací výrazy v souvětí.

B) Vyber k podtrženým slovům Františka Kožíka správná vysvětlení a označ je žlutě.

Zvolil slova: vymyslel nová slova, vybral slova, použil slova, opsal slova.

Byla to zpověď lásky ke své vlasti: J. K. Tyl napsal píseň o své milé, jeho milá mu vypravovala o své vlasti, autor vyjádřil písní svoji lásku k vlasti.

Prostá píseň: vzácná píseň, jednoduchá píseň, obyčejná píseň, zvláštní píseň.

Lidová slavnost: slavnost, kde se lidé baví; slavnost, která je jen pro děti.

1. Přečti text a vysvětli důvody, proč je lípa národním stromem. Na linky doplň slovesa v náležitém tvaru v přítomném čase. Urči osobu a číslo sloves.

Lípa (patřit) _____ k nejznámějším stromům u nás. (Být) _____

to strom, který my Češi (nazývat) _____ národním stromem.

Už staří Slované měli lípu za posvátnou. Věřili, že lidi (chránit) _____

a (přinášet) _____ jim klid a mír.

Často i dnes na návsi (růst) _____ velká lípa. Obyvatelé obce se pod lipou

(scházet) _____, (povídat si) _____ a (slavit)

_____ tam různé události. Proto se lípa stala národním symbolem.

Lípa (mít) _____ pro nás význam i dnes. (Objevovat se) _____

ve znacích obcí i na památných místech. (Připomínat) _____

nám naše kořeny, tradice a potřebu soudržnosti.

ZAKONČENÍ SLOVES

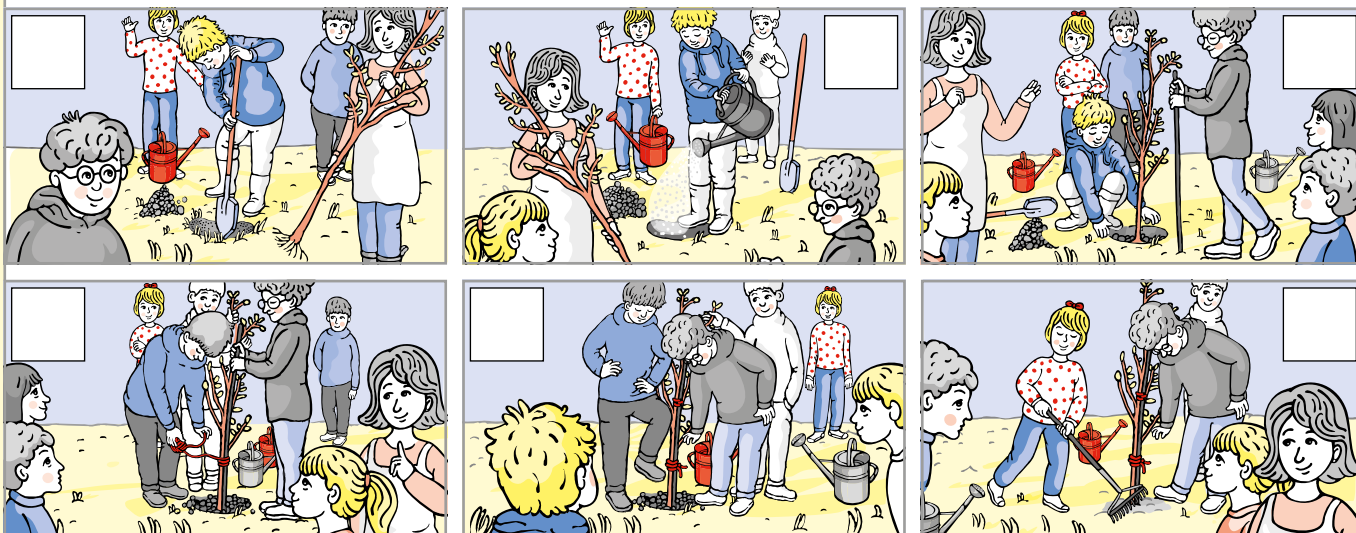
V přítomném čase se píše **í**.

Př.: slav-**í**/-**ím**/-**íš**/-**íme**/-**íte**.

A) Podtrhni tvary slova **lípa** a urči jejich pád.

B) Napiš věty s různými tvary slova **lípa**.

2. Očísluj obrázky podle časové posloupnosti a vymysli nadpis. Napiš podle obrázků, co všechno si připravíme a jak postupujeme při sázení stromu.

Nabídka sloves: připravit, přinést, rýt, vyrýt, pokropit, vložit, postavit, položit, připevnit, přivázat, nalít, zalít, přihrnout, uhrabat, udusat, ušlapat.

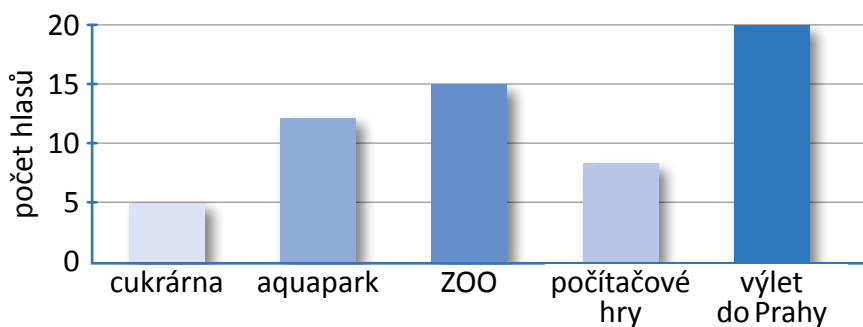
A) Napiš deset slov souřadných se slovem **lípa** seřazených v abecedním pořadí.

B) Napiš o lípě **pětilístek**.

1. Předved'te komiks po rolích. Navrhni, jak bys společné peníze využil/a ty.

2. Vysvětlí výsledky ankety čtvrtáků z Časové. Uspořádejte podobnou anketu ve vaší třídě.

- počet žáků ve třídě: 20
- počet hlasů každého žáka: 3
- počet nabízených aktivit: 5

A) *Dopiš větu:* Vítězným návrhem ankety je _____.

* *Napiš jménem žáků ze ZŠ Časová oznámení rodičům, že ve třídě proběhla anketa, s jakými výsledky, a přidej důležité informace o výletu do Prahy.*

3. Dopiš do vět správné tvary slova Praha a urči jejich pád. Vyhledej v textu slova příbuzná se slovem Praha a vysvětlí jejich pravopis.

_____ je naše hlavní město. Jeli jsme do _____ na výlet.

V _____ se nám moc líbilo. Dá se říct, že jsme byli _____

úplně okouzleni. Viděli jsme předvánoční _____ a stejně jako Pražané

i Pražanky jsme obdivovali adventní výzdobu v pražských ulicích a nádherný

vánoční strom na Staroměstském náměstí. Při odjezdu jsme _____

zamávali. Z autobusu jsme volali na rozloučenou: „Ahoj, _____!“

A) *Napiš podobné věty o vašem krajském městě.*

SLOVA LICHOTIVÁ, ZDROBNĚLINY

Lichotivá slova jsou slova, která vyjadřují kladný citový vztah. Používají se proto, aby zněla mile a příjemně. Často jsou lichotivými slovy **zdrobněliny**.

1. Dopiš správná i, í, y, ý a cvičení opiš. Vyber 3 slova a napiš k nim zdrobněliny.

K v _lovu rybníka přib _hají l _dé z bl _zkého okolí. Posp _chají, ab _dobře v _děli. Vody ub _vá, kaprů přib _vá. Hromadí se a sm _kají sebou v s _tích. Někteří se v _švihují do v _še. Šup _ny se bl _skají a třp _tí v paprscích podz _mního slunce. Rybáři se p _šní úlovky a největší kousky zdv _hají v _soko nad hlavu. Při hl _žející děti pov _kují a radostně v _skají.

2. Vylušti zašifrované názvy našich největších řek, zapiš je v abecedním pořadí a najdi je na mapě.

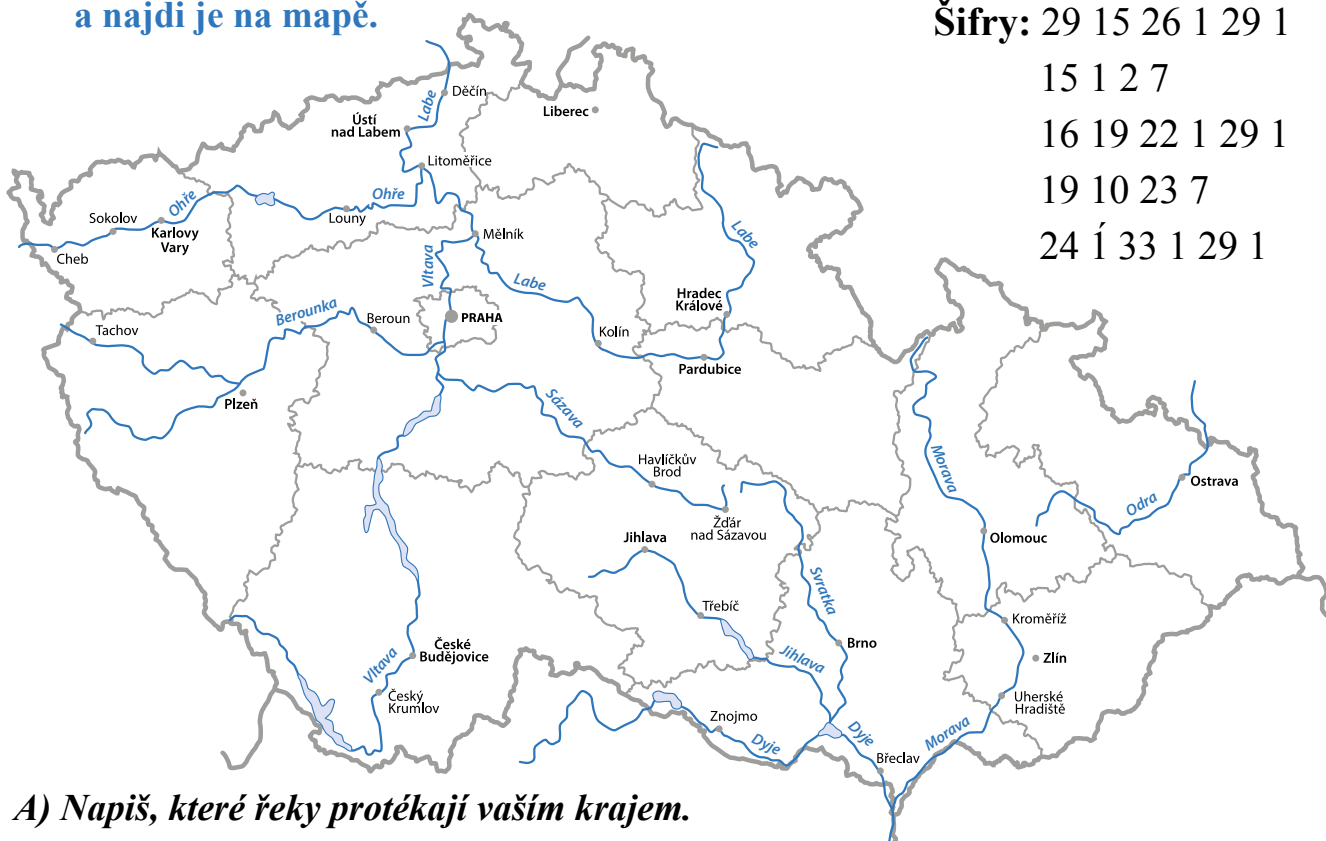
Šifry: 29 15 26 1 29 1

15 1 2 7

16 19 22 1 29 1

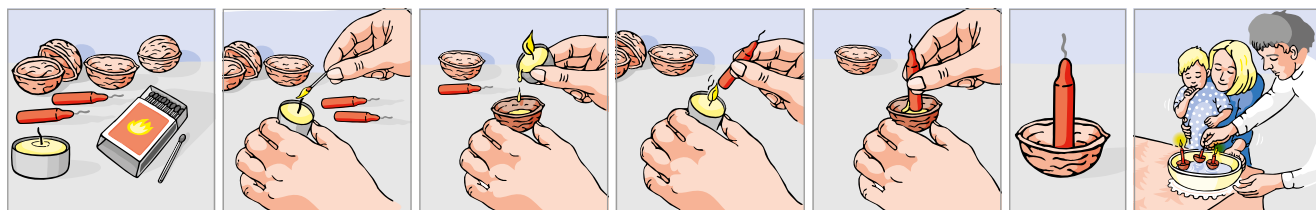
19 10 23 7

24 í 33 1 29 1

A) Napiš, které řeky protékají vaším krajem.

3. Společně vytvořte vánoční loďky ze skořápek a popište postup výroby.

1. Vyhledej v tabulce názvy pohoří v ČR a názvy nejvyšších hor. Vytvoř výukový plakát na téma **POHOŘÍ V ČR**. Pozor na psaní velkých písmen v názvech.

K	R	K	O	N	O	Š	E	O	R	L	I	C	K	É	H	O	R	Y	S	K
P	J	E	S	E	N	Í	K	Y	K	R	U	Š	N	É	H	O	R	Y	N	L
L	J	I	Z	E	R	S	K	É	H	O	R	Y	P	R	A	D	Ě	D	Ě	Í
E	Č	E	S	K	É	S	T	Ř	E	D	O	H	O	Ř	Í	L	U	Ž	Ž	N
CH	L	U	Ž	I	C	K	É	H	O	R	Y	B	E	S	K	Y	D	Y	K	O
Ý	V	E	L	K	Á	D	E	Š	T	N	Á	J	E	Š	T	Ě	D	X	A	V
Č	E	S	K	Ý	L	E	S	Š	U	M	A	V	A	Č	E	R	CH	O	V	E
L	Y	S	Á	H	O	R	A	X	M	I	L	E	Š	O	V	K	A	X	X	C

2. Vypiš slovesné tvary a urči osobu, číslo, čas. Dopiš ke každému odstavci jednu větu se slovesy ve stejném čase, ve kterém jsou slovesa v celém odstavci.

- Napadl sníh, proto odjela naše rodina do Jeseníků. První dny jsem lyžovala v lyžařské škole. Hodně jsem se naučila a na konci týdne už jsem sjela celý kopec.
- Naše rodina tráví volno v Orlických horách. Padá sníh a mrzne. Skoro celý den lyžujeme a sáňkujeme. Lyžování mě moc baví. Už jezdím na modré sjezdovce.
- Když bude padat sníh, budeme si užívat týden v Beskydech. Budeme bydlet v hotelu s bazénem. Já se budu učit lyžovat.

3. Dopiš do obrázku alespoň pět VS z různých řad a uži je ve větách.

BLÝSKAT SE
TŘPYTIT SE

JUPÍ!

SMRK

A) Můžeš zapsat i slova příbuzná.

B) Uži v 1 větě slova *byla, bílá*.

1. Dopiš do křížovky VS se stejným významem, jaký mají podtržená slova, a vysvětli slovo v tajence.

Je urostlý. (V)

Je pohotový, rychle si poradí. (B)

Nevadí mu nevlídné, deštivé počasí. (S)

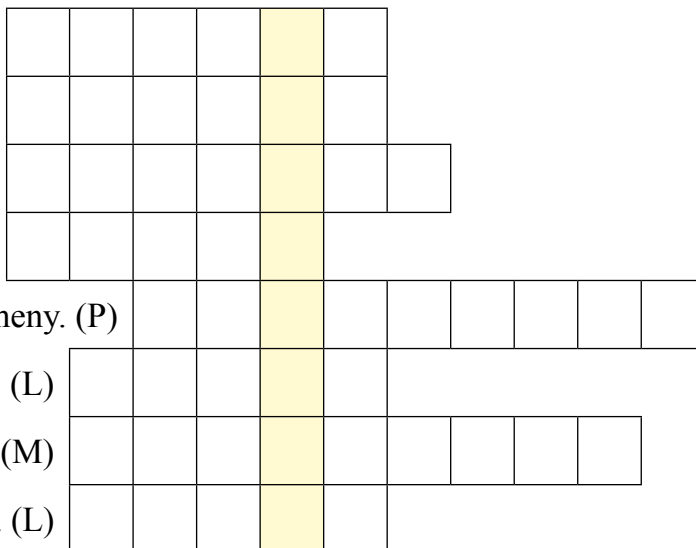
Nestrpí v přírodě žádný hluk ani křik. (V)

Uličníky žene, až zakopávají o kameny. (P)

Má mnoho práce a čas mu rychle utíká. (L)

Často se připlete k nějaké lumpárně. (M)

Rozumí zvířatům a vnímá sluchem, co říkají. (L)

- A) Vyskočuj slovo **Krakonoš** ve všech pádech čísla jednotného a uži slova ve větách.

2. Dopiš k obrázku Krakonoše slova, podle kterých ho poznáme. Obrázek vybarvi.

- A) Dopln do přirovnání slova z nabídky:

chlap jako _____,

urostlý jako _____,

vysoký jako _____.

Nabídka slov: jedle, topol, hora

- B) Které přirovnání přiřadíš ke Krakonošovi a proč?

* Zjisti, jak se jmenují vládci jiných českých hor.

3. Vyber si jednu nabídnutou aktivitu a uži si práci dle svého výběru.

1. Zapiš jiná slova z písmen slova Krakonoš (jednoslabičná, dvouslabičná...).

2. Pomocí RYBÍ KOSTI napiš několik otázek a odpovědí na téma Krakonoš.

Ve dvojici můžete sehrát jako rozhovor s Krakonošem.

3. Vytvoř PĚTILÍSTEK nebo ŽIVOTABÁSEŇ o Krakonošovi.

1. Napiš na linky místo obrázků správné tvary slov Anežka, Sněžka, ježek. Nad dopsaná slova dopiš pády.

Jiří Havel: Až na Sněžku s partou ježků (upraveno)

Viděli jste _____, jak se chystá na _____?

„I když je to úkol těžký, vyšplhám na vrchol Sněžky,“

prohlásila _____, když vtom stoupla na _____,

který právě partě ježků ukazoval zblízka Sněžku.

Dlouho potom pod _____ s popíchanou _____

fňukalo pět   _____: „Nedojdeme na Sněžku ú...“

Neznali však Anežku, bere _____ po ježku

a v batohu je pak pěšky nese vzhůru k vršku _____.

Třikrát hurá _____, už je s ježky na _____.

A) Podtrhni vlnovkou slovesné tvary.

B) Zakroužkuj v textu předložky a vysvětli pravopis předložky s.

C) Napiš nápořvedu k psaní černých písmen ve slovech: *Sněžka, těžká, zblízka, pěšky*.

2. Přečti souvětí a vyškrtni větu, která tam podle básně nepatří. Podtrhni slovesa.

Anežka a pět ježků se chystá na Sněžku, ale na začátku cesty si Anežka popíchala nohu o ježka, a proto si myslela, že na Sněžku vůbec nedojde, ale nevzdala se, zašla k lékaři a pak naskládala ježky do batohu a vynesla je až na vrchol Sněžky.

A) Zakroužkuj spojovací výrazy, které spojují věty (ne slova).

B) Dopíš do věty další vhodná slovesa s předponou vy-.

Anežka vyrazila, _____ na Sněžku.

SHRnutí UČIVA – 4. ROČNÍK, 1. POLOLETÍ

SLOVNÍ DRUHY

Podstatná jména

Jsou to názvy **osob** (*chlapec, žena, dítě*), **zvířat** (*lev, myš, kotě*), **věcí** (*penál, bota, okno*), **vlastností a pocitů** (*smutek, síla, štěstí*), **dějů** (*děšť, povodeň, zemětřesení*), **zeměpisných, přírodovědných** aj. pojmů (*potok, bylina, slunce*).

Na podstatná jména si můžeme ukázat zájmeny **ten, ta, to**.

U podstatných jmen určujeme:

- rod mužský (*kluk*), ženský (*ruže*), střední (*morče*),
- číslo jednotné (*pes*), nebo množné (*psi*),
- pád

Pád podstatného jména určíme pomocí sedmi **pádových otázek**. Ptáme se celou otázkou:

1. pád: **Kdo, co?** veverka, oříšek
2. pád: (bez) **Koho, čeho?** (bez) veverky, (bez) oříšku
3. pád: (ke) **Komu, čemu?** (k) veverce, (k) oříšku, (ke) stromu
4. pád: (vidím) **Koho, co?** (vidím) veverku, oříšek
5. pád: **Oslovujeme, voláme.** Veverko! Oříšku! Strome!
6. pád: (o) **Kom, čem?** (o) veverce, (o) oříšku, (na) stromě
7. pád: (s) **Kým, čím?** (s) veverkou, (s) oříškem

Přídavná jména

Označují **vlastnosti** lidí (*veselý, vysoká, chytré*), zvířat (*silný, dravá, neopeřená*) a věcí (*nový, drahá, plastové*). Přídavná jména říkají, jací ti lidé, zvířata, věci jsou nebo **komu patří** (*mámin, Pepova*). Ptáme se na ně otázkou **jaký/á/é, který/á/é, či**.

Slovesa

Slova, která říkají, co osoby, zvířata a věci **dělají** (*jím*) nebo co se s nimi **děje** (*rostu*).

Slovesa svými tvary vyjadřují:

- a) **1., 2., 3. osobu** (os.),
- b) **číslo jednotné** (č. j.), nebo **číslo množné** (č. mn.),
- c) **čas: přítomný** (*píše*), **minulý** (*psal*), **budoucí** (*bude psát*).

V zakončení sloves v přítomném čase je vždy měkké **í** (*prosí, mluvím, spí, spíme, spíte*).

Slovesné tvary, které končí na **-t** (*psát, péct*), nevyjadřují osobu, číslo ani čas.

Je to neurčitý tvar slovesa zvaný **infinitiv**.

Číslovky

Jsou to slova, která vyjadřují číselný údaj, například **množství, počet, pořadí, násobek**.

Mohou být zapsány slovy nebo čísly. Odpovídají na otázky: **kolik** (*pět, mnoho*), **kolikátý** (*druhý, desáté, padesátá*), **kolikrát** (*dvakrát, mnohokrát*), **kolikery** (*troje, patery*).

Za **číslovkou řadovou**, kterou zapíšeme číslicí, píšeme tečku (*první = 1.*).

Spojky

Spojují slova nebo věty do souvětí. Např.: *a, i, nebo, ale, když, proto, protože.*

Zájmena (osobní a ukazovací)

Zastupují podstatná jména. Osobní zájmena: *já, ty, on, ona, ono, my, vy, oni, ony, ona.*

Ukazovací zájmena na podstatná jména **ukazují**: *ten, ta, to, ti, ty, ta.*

Příslovce

Slova, která **odpovídají na otázky** KDY, KDE, KAM, JAK (*včera, dnes, doma, tady, dolů, pěkně, vesele, dobře, hezky*).

Předložky

Jsou to krátká slova (*v, do, pro, na, nad, pod*), která stojí **před** podstatnými jmény (*na hřišti*), zájmeny (*se mnou*) nebo číslovkami (*do čtyř*).

Ve **2. pádě** vždycky použijeme předložku **z** (*z koho, z čeho: z koše, z lesa*). V **7. pádě** použijeme vždycky předložku **s** (*s kým, s čím: s košem, s houbami, s kamarády*).

Citoslovce

Slova, která vyjadřují **pocity** (*au, fuj, hurá, juchú*), nebo **zvuky, hlasy** (*cink, mé, haf*).

VYJMENOVANÁ SLOVA

K základním řadám vyjmenovaných slov ze 3. ročníku jsme v 1. pol. 4. třídy přidali:

- tvary slovesa **být** (*byl, byla, bylo, byli, byly, bych, bys, byste, bychom*),
- slova příbuzná se slovesem **být** (*zbyl, zbyde, přibyl, přibude, abych, kdybych* aj.),
- zeměpisné názvy (*Přibyslav, Bydžov, Litomyšl*), vlastní jméno (*Zbyněk*),
- slova příbuzná s vyjmenovanými slovy.

Základní řady vyjmenovaných slov ze 3. ročníku

BRZY, JAZYK, NAZÝVAT, RUZYŇ

BÝT, BYDLET, OBYVATEL, BYT, PŘÍBYTEK, NÁBYTEK, DOBYTEK, ZBYTEK, OBYČEJ, BYSTRÝ, BYLINA, KOBYLA, BÝK

SLYŠET, MLÝN, BLÝSKAT SE, POLYKAT, PLYNOUT, PLÝTVAT, VZLYKAT, LYSÝ, LÝKO, LÝTKO, LYŽE, PELYNĚK, PLYŠÁK

MY, MÝT, MYSLET, MÝLIT SE, HMYZ, MYŠ, HLEMÝŽĎ, MÝTINA, ZAMYKAT, SMYK, DMÝCHAT, CHMÝŘÍ, NACHOMÝTNOUT SE

PYŠNÝ, PYTEL, PYSK, NETOPÝR, SLEPÝŠ, PYL, KOPYTO, KLOPÝTAT, TŘPYTIT SE, ZPYTOVAT, PYKAT, PÝR, PÝŘIT SE, ČEPÝŘIT SE

SYN, SYTÝ, SÝR, SYROVÝ, SYCHRAVÝ, USYCHAT, SÝKORA, SÝČEK, SYSEL, SYČET, SYPAT

VY, VYSOKÝ, VÝT, VÝSKAT, ZVYKAT, ŽVÝKAT, VYDRA, VÝR, POVYK, VÝHEŇ, **slova s předponou vy-, vý-** (nové učivo 4. ročníku)

PRAVOPISNÝ ROZCESTNÍK

Pravopisný rozcestník je schéma, které ti napoví, jak postupovat při odůvodňování pravopisu a jak správně napsat **i, í, y, ý**.

Nauč se pracovat podle tohoto rozcestníku:

- 1. **h, ch, k, r, d, t, n** jsou **PRAVOPISNĚ TVRDÉ SOUHLÁSKY** → a píšeme po nich hy, chy, ky, ry, dy, ty, ny
hý, chý, ký, rý, dý, tý, ný
- 2. **ž, š, č, ř, c, j, d', t', ň** jsou **PRAVOPISNĚ MĚKKÉ SOUHLÁSKY** → a píšeme po nich ži, ši, či, ři, ci, ji, di, ti, ni
ží, ší, čí, ří, cí, jí, dí, tí, ní
- 3. **b, f, l, m, p, s, v, z** jsou **PRAVOPISNĚ OBOJETNÉ SOUHLÁSKY** → a píšeme po nich bi, fi, li, mi, pi, si, vi, zi
bí, fí, lí, mí, pí, sí, ví, zí
 by, fy, ly, my, py, sy, vy, zy
bý, fý, lý, mý, pý, sý, vý, zý

